

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 "
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 "

НЕДЕЉА 5. СЕПТЕМБАР 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
 А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Хемијским анализама, до сада чињеним над водом из београдских водовода доказано је, да је вода из новог водовода много здравија и чистија од оне из старог реконструисаног водовода.

С тога суд општине вар. Београда *поручује* грађанству, да у данима, када прети опасност од колере, употребљује за пиће и кување искључиво воду из новог водовода београдског. За друге своје намирнице може се служити водом из старог водовода али воду Савску и Дунавску да никако не употребљује.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. г. АБр. 4869.

ОБЗНАНА.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 27. овог месеца Бр. 5845. ставља се до знања свима онима обвезницима — резервистима редовне војске, који су зимус издржали десетодневно вежбање, да и они имају следовати позиву, да издрже вежбање са осталим обвезницима, који су позвати наредбом исте команде од 6 и 19 Августа ове год. ПБр 39 и 46.

Од стране суда општине вар. Београда 27. Августа 1893. год. АБр. 4917.

ГРАЂАНСТВУ ВАРОШИ БЕОГРАДА

Ради предохране од колере, која се појавила у суседним нам државама: Румунији и Аустро-Угарској, Г. Министар унутрашњих дела наредио је, да се на свима улазним станицама у нашу државу врши лекарски преглед над долазећим путницима, и да се подвргну тродневном посматрању сви они путници, који долазе из држава колером заражених.

Управа вароши београда доставила је суду општинском, да поједини путници, који долазе из држава колером заражених, махом при улазу намерно вазују и означају погрешно стан где ће одсести, те тиме

онемогућавају тачну контролу о тродневном посматрању од стране лекара, а предпоставка је основана, да нам се на овај начин и оваким поступком долазећих путника из држава колером заражених, може лако колера унети и у нашу земљу.

Да би се ова контрола што тачније могла вршити, суд општински наређује свима гостионичарима и приватним грађанима у овај вароши, да одмах пријављују дошавше путнике из држава колером заражених, како би се над истима могао извршити лекарски преглед и подвргнути посматрању.

Ко поступи противно овом наређењу, казниће се према распису г. мин. унутр дела од 22. Септембра 1892. год. СБр. 7348, а по чл. 33. тач. 2. санитар. закона до 30 дана затвора или 150 динара новчано Исто ће се овако казнити и путник, који не оде лекару на преглед.

Од стране суда општине вароши Београда, 25. Августа 1893. год. АБр. 4820.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. коман де од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означених јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, гди ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу гди ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек год. увече на конак на зборно место — Ђуприја, гди ће се вежбати од 6 па закључно до 28 Септембра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописаном комором и товарним коњима, да дође 18. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Крушевац, гди ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик доведиће 12. Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу гди ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пука Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљоним штабовима, са својом пописаном комором и товарним коњима, и месарска чета да дођу 9. Септембра т. г. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајферта гди ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на

зборно место и то: Допунски батаљон III гардиског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, гди ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице са својом пописаном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. у вече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, гди ће се вежбати 10. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: вбШт пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стокe,) имају доћи 9. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год. Сваки сопственик стокe ове јединице, доведше исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стокe, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајферта, гди ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитарска колона, без стокe, да дођу 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II-ги дивизион дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописаном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стокe,) имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајферта гди ће се вежбати од 1. па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стокe ове јединице, доведше исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, запатлијска чета и дивизијски, марвени депо без стокe да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска мунициона колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стокe, да дође 10. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати 11 и 12. Октобра ове год.

14. Мунициона колона коњичке бригаде без стокe, да дође 13. Октобра тек год. увече на конак на зборно место — Тркалиште гди ће се вежбати 14. и 15. Октобра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стову о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, одело и обућу, кошуље, цео прибор за јоло и пиће и за покривање ћебе или пољаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају

се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахаћим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 20. Августа тек. год. увече на конак дођу на зборно место — „Западни врачар“, гди ће се вежбати само седам дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо представе 20 Августа ове године гди ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине вар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

О Б Ј А В А.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 9, 10, 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници артиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана представу на зборно место својим јединицама.

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело,

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У В Е З И

СА НАРОДНИМ СЕОВАМА У ТУРЦИЈУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И П. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора намъ престать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом намећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Ова добра његова у близини Загреба давала су му прилике, да ступи у дубље односе и познанство са хрватском господом; те је, као што ћемо на свом месту

видети, са неким хрватским војсковођама једном приликом, (г. 1483.) победио неку турску војску, која је ради пљачке била упала у Хрватску. Од овог доба па све до смрти своје, која га у скоро снађе, живео је мирно на својим добрима, или у престоници својој Сланкамену, једино старајући се, да краљ Матија испуни она, у много прилика, дата обећања угарским Србима. И да га је Бог још мало дуже подржао у животу, на срећу српскога народа, за цело би стање Срба угарских било знатно поправљено, но што беше кад он премину. Наш летописац бележи тај значајан тренутак, када нестаје с лица земље овог најомиљенијег деспота српског, врло кратко: „В. лето 1485. престави се Воук деспот владев К С. лет.“⁽¹⁾ те по овој бележци већина историка наших и страних бележе смрт Вукову, да је била 16 Априла 1485. год.⁽²⁾ Међутим се неки историци дијаметрално разликују у години Вукове смрти. Прво,

(1) Šafarik P. Památky стр 82. — Споменик срп. кр. акад. III. стр. 156.

(2) Новаковић Ст.: Посл. Бранковић, стр. 65. — Engel, V. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gech. V. Servien, S. 448. — Pločević E. (Павловић Ст.) Срби у Угарској, I. стр. 44. — Стојачковић А.: Черте и т. д. стр. 10 и даље.

што хроника Бранковићева ставља Вукову смрт у г. 1484.⁽¹⁾ можда долази отуда, што се у последње доба деспот повукао у миран живот, не учествујући нигде у ратовима. Али је најинтересантнија Рајићева погрешка, да је деспот умро тек 1497. год.⁽²⁾ Да ту годину узме. Рајић се поглавито ослања на ону белешку летописчеву: „*владѣв. КС (26) лет,*“ рачунајући бројање година деспотовог владања од 1471. г. кад је било званично проглашење за деспота. Ну то не може опетати, не само по томе, што је летописац очевидно подразумевао континуитет деспотовања Вуковог још у Србији, од г. 1459. а не од 1471. — него и по другим околностима. Краљ Матија је 19. Августа 1485. год. дао: „*Barbaraë, Vuk despotae viduae*“ на уживање добро „*Comogouno. . simul cum universis oppidis, villis possessionibus ... cum quibus prefatus quondam despotus idem castellum tenuit ac pariter cum cunctis suis utilitatibus et perirreuciis — memorato domine Barbare vita sibi comite dedimus donavimus*“⁽³⁾ А да ли би могло бити ово, да је

(1) Arkiv, III. стр. 24.

(2) Rajih J.: Истор. Срб. в. штд. свеска III. стр. 524 до 225.

(3) Starine, издаје југосл. акад. кн. V. стр. 124—125.

кошуље, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива народ. војске и ордонанси свих пешадиских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и пиротехничко одељење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пука без стокe, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профијант и муницијоне колоне са штабом без стокe и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

Обвезници местног пешадиског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа

свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, гди ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошуље прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, гди ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржаће дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXI. РЕДОВАН САСТАНАК

26. Августа 1893 год.

Преседавао преседник г. Милован Р. Маринковић од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Д. П. Дашковић, Милаш М. Ворић, Ј. Ђуровић, С. Вељановић, Мијајло Јанковић, Р. Драговић, Михајло М. Ђорђевић, К. В. Михајловић, Соломон Ј. Авријел, Милутин Ј. Марковић, М. О. Петровић, Филип Васиљевић, Милош Триковић, А. Ј. Одавић, Др. Марко Т. Леко,

деспот, по Рајићу, у то доба био у животу?

Може се само замислити колико је јако потресла све угарске Србе смрт Змај-деспота Вука. Јер Срби не само да у њему изгубише, свога најомиљенијег деспота и јунака, већ и једину најпоузданију наду на остварење оних идеала својих ради којих и проливаху, на све стране, нештедимице толико крв своју. Само је деспот Вук могао извести у потпуности ону народну мисао, која одушевљаваше све онострани Србе при крају XV. столећа. И као такав, Змај-деспот Вук био је љубимац народни, његов идеал, љубимац и народне посејје. Ни један српски јунак није дивније окићен уресима поезије, као овај херој српски, на измаку XV. столећа. Деспот-Вук у очима свога народа није био само човек-Вук, већ Змај-Вук Куда ћете лепшег и достојнијег имена за онога, који је на измаку XV. ст. представљао цео српски народ? Ни једно дело његово, од рођења на до смрти му, није пропустила народна лира, а да га не окити красним споменима. А све то зар не показује колику је љубав и оданост имао Змај-деспот у своме народу, и колико је је јако заболело срце сваког Србина, на дан 16. Априла 1485.

год. ? Они који осташе по смрти деспотовој, да по старешинству заузму место Вуково, не могаху бити српском народу оно, што му беше покојни деспот. И кнез Павао Бранковић и Дмитар Јакшић, и ако беху чувени и омиљени јунаци српски — а таки беху и сви Срби — осташе и даље војводе српске у својим крајевима, не проширивши ни мало круг своје власти. Они би требали да замене Вука у срцу народном, али не могаху, што народ немаше према њима оног неограниченог поверења, које Вуку даваше. Они беху независни од деспота, самостални господари у својим покрајинама, а већина српског народа у Угарској, која се до одушевљења беше предала своме деспоту, као да осуђиваше такав њихов сепаратизам.

Рана српска у толико је била дубља, што Змај-деспот Вук немаше наследника своме престолу. Неки историци⁽¹⁾ бележе, да се Змај-деспот Вук женио два пута, и да му је прва жена била сестра велико-варадинског бискупа Јована Филипа из Простејова, (Прусеа), и да је од ње остао по смрти Вуковој један син Вален-

Emgel v. H. J. Allg. Welthistorie, B. III. одсек. Gesch. v. Serbien, S. 445. — Picot E. (Павловић Ст.) Срби у Угарској. I. стр. 59.

Ђорђе С. Новаковић, Мат. Јовановић, Свет. П. Ристић, Мих. Д. Банковић, С. Чађевић, М. Велизарић, М. Капетановић, Лазар Радоњић, Др. Павао Поповић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држан 22 Августа ове год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Коста Б. Михајловић обраћа пажњу г. Председника општине, да се неправилно врши наплата трошарине на живу стоку што у вароши улази.

Председник изјављује, да ће учинити, да се свака неправилност у овоме послу отклони.

III.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 4871, 4872, 4848, 4846, 4672, 4671, 4670, 4755, 4739, 4740, 4754, 4879, 4741, 4802, 4846, 4873, 4803, 4847, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати Коста Ђорђевић шпедитер, Даница Ђ. Главачевић олд. Божа Кривокапић момак посластичарски, Стеван Костић свирач, Лоренц Либерт надничар, Лудвиг Хам слуга, Васа Јовић надничар, Полексија Д. Михајловић овдашња, Ђура Шубер цимерман, Михајло Д. Богдановић бив. ђак, Роза Лондоар олд. да су доброг владања и доброг имовног стања: Живко Трифуновић сензал и Војислав Спасић кафеџија, да је Евгенија П. Јовановић олд. доброг владања и средњег имовног стања; да су доброг владања и сиротног имовног стања: Јозеф Варух лимар, Коста Барјактаровић лутријаш и Ђока Црвенчанин пиљар с тим да је овај последњи познат у грађанству, као пијаница и убојица; да је Сотир Михајловић скитница хрђавог владања и сиротног имовног стања; да се од истражног судије затражи извештај за коју Катарину Месаровић удову тражи уверење, пошто их има више под тим именом и презименом, и да се том приликом умоли истражни судија, да у будуће тачније определи лице, за које уверење тражи, како би одбор био у стању да што тачније уверење изда.

IV.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 4888, 4883, 4884, 4885, 4886, 4887, 4791, 4793, 4774, 4772,

тин Lupus (Вук), који је 1490. г. наследио дијецезу свога ујака. Међутим по садашњем историјском резултату ствар никако тако не стоји. Змај-деспот Вук не само да није имао у опште ни јенога сина, а најмање тога Валентина Lupus а, него се није ни женио сестром поменутога бискупа.⁽¹⁾ Он се женио само једном, и прва и једина му је жена била Варвара, кћи Жигмунда Франкпана, а венчао се са њом г. 1481. или најдаље почетком 1482. г.; пошто већ 3. Маја те године, Вук јој уписује Белу Стену, Комогојно, и стотину других добара у загревачком комитету. И од те жене није после себе оставио ни једно дете; јер да није тако, како би могао краљ Матија казати у дипломи својој од 1486. г. дајући деспотима Ђорђу и Јовану — што ћемо ниже видети — добра Змај-деспота Вука: „...per mortem et defectum seminis eiusdem?“ Јасно је да је смрћу Вуковом српски деспотски престо остао упражњен⁽²⁾

(1) Bug. Rad in gozl. akad. knj. VIII. стр. 50—60.

(2) Женидба Вукова са Варваром овековечена је и у народној посејји. У Богинићевој збирци народ. песама, има под бр. 12. (стр. 37) песма: „Барбара сестра краља босанскога, краљ угарски и деспот Вук,“ где се пева, како је краљ, хотећи да уда Варвару, скупио за приземом сву господу, и казао Варвари, да ту, кад господа буду највеселија, избере оног, који јој се допадне. Варвари се

4867, 4866, 4834, 4829, 4909, 4908, 4907, 4906, 4905, 4910, одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Невене Секулић удове, Милице Младеновић ученице, Стојана Стојановића ћака, Милорада Ракића ћака учит. школе, Драгутина Д. Анђелковића ћака, Ружице М. Лазаревић, Јелене Костић ученице, Николе Ранојевића ћака, Ђорђа Ранојевића ћака. Тодора Франгла ћака, Милорада Лазића ћака, Илије Тодоровића ћака, Душана Тодоровића матуранта, Милице Илић ученице, Илије Зорића чув. осуђеника, Љубомира Недељковића ћака, Лепосаве Јанковић ученице, Станке Јанковићеве ученице Косаре Савић ученице, Милана Петровића ћака, Милутина Петровића ћака, Љубице Срећковић ученице, па тек онда да им изда тражено уверење.

V.

По прочитању молбе Косте Лекића пензион. ова. АБр. 4918, одбор је решио, да се молилац Лекић ослободи дужности поротничке, овластив суд општински, да на његово место одреди друго лице за поротника.

VI.

Одборник г. Јован Ђуровић пита, зашто до сада није извршена оправка куће, која је узета за школу у Чупићевој улици.

Председник изјављује, да је наређено, да се оправка изврши, и да до сад то није учињено с тога, што се није знало, колико ће ћака ту школу похађати.

VII.

Одборник г. Стеван Чађевић моли, да одбор сматра, да он није учествовао у седници од 22. Августа ов. године, пошто је пре почетка те седнице морао отићи по свом приватном и неодложном послу.

Одбор изјављује, да сматра, да г. Стеван Чађевић никако није учествовао у седници од 22. Августа ов. год.

VIII.

Одборник г. Андра Ј. Одавић предлаже, да се још ове године, калдрмише Вук-Караџићева улица од Пролећа кафане па до велике пијаце, пошто је у овој улици велики колски и пешачки саобраћај.

По саслушању овога одбор је одлучио, да се

III. Последњи деспоти из лозе Бранковића и даље борбе с Турцима.

Деспотски престо за неко време упражњен. — Деспот Ђорђе Бранковић са братом Јованом и мајком Ангелином — Смрт Дм. Јакшића код Смедерева. — Бојеви кнеза Павла с Турцима на Сави и Дунаву. — Смрт Павлова. — Деспот Јован Бранковић сам за се. — Смрт његовом прекида се лоза Бранковића.

Је ли одмах попуњен, и ко је наследио деспотски престо угарских Срба — јесу питања, која претходно морамо расправити.

допадне Вук, и она му напије здравицу, понудивши му се за љубу. Вук јој одговори:

„Остави се дивојко од убога сирмаха
Барбаро дивојко,

Који јунак не има куће своје и баштине:
Ер је њему краљ уз'о куће своје и баштине
Тај брзимски краљу.“

Тада устаде Матија:

„Мучи, слуго, мој Вуче, ништа ми се не припада“
мој деспоте Вуче,

Дају теби, слуго Вуче, очине баштине твоје,
Јоште ти ћу од мојијех добар дио учинити
Мој деспоте Вуче.“

калдрмисање Вук-Караџићеве улице предузме према овом предлогу, ако новчано стање општине београдске то допусти.

IX.

Сходно одлуци одборској од 1. Августа 1893 год. АБр. 4414, одборник г. Др. Марко Т. Леко подноси усмен извештај о позиву изложбеног одбора из Беча, да и општина београдска учествује у изложби средстава за живот, што ће се 1894 год. отворити у Бечу.

По прочитању тога извештаја, из кога се види, да би на овој изложби могла општина учествовати само са плановима водовода, канализације и других игијенских установа, одбор је одлучио, да општина београдска за сада не учествује у овој изложби, пошто су сва велика предузећа, која ће имати да служе здрављу становништва београдског, тек у почетку извршења.

X.

По прочитању протокола лицитације, ГБр. 3831 држане 21. Августа за израду тротоара и откопавање земље у Београдској улици, одбор је са свима гласовима против два решио, да се израда тротоара и откопавање земље у Београдској улици уступи Јакову Дамњановићу по прописаним погодбама и по цени и то: за тротоар по два динара седамдесет и четири и по паре од квадр. метра; за откопавање земље по један динар и четрдесет и две паре од куб. метра.

XI.

Председник износи одбору на решење извештај комисије за преглед понуђених зграда за стач ноћних стражара.

По прочитању тог извештаја СБр. 13541 и 13780 одбор је решио, пошто ни једна зграда не одговара потреби овлашћује се комисија, да потражи другу и да коначно ствар реши, па да о учињеном извести одбор. Закуп да траје само годину дана. Да суд предузме претходне ралове, да се на општинском земљишту подигне зграда за стан ноћних стражара.

XII.

Председник извештава одбор, да је г. Министар унутрашњих дела понова решио, да варошке општине имају искључиво право, држања мртвачких кола и пренос умрлих.

Но како има приватних људи, који су пре овог решења радили са мртвачким колима то

Како Змај-деспот Вук није оставио наследнике, питање је: да ли има још у животу кога потомка лозе Бранковићеве, коме би по породичном праву требао да припадне престо деспотски? Раније смо поменули (стр.) да су иза смрти слепога Стефана Бранковића, остала у животу његова деца: Ђорђе, Мара и Јован, и мати њихова Ангелина. Мара се, као што смо казали, удаде 17. окт. 1485. за монфератског грофа Бонифација — Палеолога. И настаје питање: где су живели синови Стефанови са матером, до смрти Змаја-деспота Вука? Да ли су остали и даље на добру свога оца у Београду у Фурланској, под заштитом цара, или су се одмах по смрти родитељској доселили у Угарску, међу своје сународнике, па чак можда и своје брату од стрица, Змај-Деспоту Вуку? — Ако бисмо се држали наших летописа, који кажу: „Тожеде лето (1485) од Херделја доидоше синови слепога Стефана деспотовија од Срем: Георг и Иоан деспот — и остави краљ Иоана господствовати в Срему“ — Онда би изашло, да се породица Стефанова г. 1477. одселила из Фурланске у

Како је верно народна поезија очувала спомен и о обновљеном пријатељству између Хуњадија и Бранковића, приликом преласка Вукова у Угарску 1465 г.:

предлаже, да се пренос мртваца уступи под закуп тим сопственицима мртвачких кола под извесним погодбама.

По саслушању овога одбор је с погледом на данашње прилике општине београдске решио, да се радња са мртвачким колима за сада не даје под закуп, но да општина и даље сама врши пренос мртваца у смислу решења министра унутрашњих дела од 21. Маја ов. год. ПБр. 4821 и расписа од 19. Октобра 1891 год. ПБр. 16355 и СБр. 7666.

XIII.

Председник износи одбору на решење понуду Радована Миленковића, којом нуди, да му општина откупи 400. куб. метара камена по четири и по динара од кубног метра, који је камен он набавио за темељ основне школе на Дорћолу па га из архитектонских обзира није употребио.

По прочитању те понуде АБр. 4815 и мишљења грађевинског одељења ГБр. 3867 одбор је решио, да се за потребу општинску за калдрмисање улица откупи од Радована Миленковића до 400 куб. метара камена сложеног код основне школе на Дорћолу по четири и по динара од кубног метра.

XIV.

На предлог грађевинског одељења ГБр. 2781, одбор је решио, да се смедеревски друм према предрачуну оправн одобри зато кредит од шест хиљада седам стотина седамдесет и шест динара, с тим, да се овај посао изда на липитацију.

XV.

Председник износи одбору на решење предмет о црквеном одбору цркве св. Марка.

Одбор је одлучио, да овај предмет проуче г. г. Милутин Марковић, Поп Таса Капетан Спасић, Милан Ђорић и Мих. Ђорђевић одборници као одборски повереници и поднесу одбору своје мишљење на решење.

XVI.

Одборник г. Мих. Д. Банковић извештава одбор, да је Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Михајло у прошлој недељи, противио правилима, допустило, да се у цркви саборној држи парастос и да је услед тога један же-

Ердељ, тамо живела до 1485. и тада дошла у Срем, на упражњени престо деспотски, где је краљ Матија поставио млађег брата Јована за деспота. Тако мисли и Рајић: „Заме Волк владел до лета 1496. догадателно убо ест, јако они возвратише сја из западних стран, в Среме не получили желаемаго владенија, но или тамо в мочанји пребивали, владеломучу брату их двојуродному Волку или изселили сја во седмиградне на некое времја, откуду во смрти Волковој пеки (sic!) возвратили да јакоже хошчет летописи.“⁽¹⁾ Ну према другим вероватнијим доказима, ни једно од ова два тврђења не може да опстане, нарочито Рајићево, који изводи своју поставку на основу погрешне потсавке о смрти Змај-деспота Вука. Такође не може да опстане и она летописичева реченица: „И остави краљ Иоана господствовати в Срему“ — пошто се из других писама и докумената зна, да је пре или сџм Ђорђе пре свога калуђерства деспотовао, или у друштву са братом Јованом. Али никако није Јован деспотовао сам пре свога старијега брата. С тога ћемо се при овом питању ми држати оних извора, који нам се чини вернији, а то је. сам

(1) Рајић Ј.: Историја Срба, ктд. св. III, стр. 330.

ник морао чекати за венчање, док се парастос сврши.

Председник општине изјављује да прима к знању ову досгаву и да ће обратити пажњу надлежних на исту.

XVII.

Председник износи одбору на решење молбу Димитрија Ристића, којом тражи помоћи од општине београдске, пошто је несретним случајем његово имање изгорело.

По прочитању те молбе одбор је решио, да се м. лицу Димитрију Ристићу даде сто педесет динара помоћи из општ. касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

XVIII.

Пошто се повереништво, одређено решењем одборским од 10. Септембра 1892. год. ГБр. 1986 за преглед нивелационих и регулационих планова за Енглезовац до сада није могло састати, то је одбор општински на предлог грађевинског одељења ГБр. 1986 решио, да нивелационе и регулационе планове за Енглезовац прегледају и поднесу одбору извештај г. г. Марко Ђурковић начелник мин. грађевина, Др. М. Т. Леко, Мата Јовановић и Милан О. Петровић одборници и Коста П. Јовановић општ. инжењер.

Повереништво ово има решити ствар са онолико повереника, колико њих дођу на састанак.

LXIII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

1. Септембра 1893 год.

Председавао председник г. Милован Р. Маријковић присуствовали г. г. Јов. Илић члан суда, К. Чупић кметовски помоћник, од одборника били г. г. Н. Х. Поповић, А. Ј. Одавић, И. Ђорђевић, М. М. Ђорић, М. Капетановић, Б. Нарандић, К. Б. Михајловић, К. Петровић, М. Јанковић, Др. М. Т. Леко, Р. Драговић, М. Јовановић, М. Марковић, В. М. Тодоровић, Филип Васиљевић, М. Велизарић, С. Азријел, Др. П. Поповић, М. М. Ђорђевић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 26. Авг. 1893 год. и у одлуци КБр. 471 учињена је измена, да се реч „неправилност“ изостави.

II.

По прочитању акта истражног судије за ва-

животописе архиепископа Максима, или световнога Ђорђа Ст. Бранковића, који је написао неки сувременик Максимов.

Рекосмо, да се Марија удала 17. Октобра 1485. г., а то је на шест месеци после смрти Деспота Вука. На брачном уговору потписан је и Ђорђе, њен старији брат.⁽¹⁾ То је најавтентичнији доказ, из кога се види, да је породица Стефанова живела у Фурланској, све до г. 1485. — смрти Змај-деспота Вука. И како животопис Максимов вели: „остављајут Фриолу и взмше мошти отца своего и матери и приходет к краљу лјубзно приете бише краљем“⁽²⁾ — из Фурланеке је право дошла у Срем, а није никако ишла најпре у Ердељ, па одатле после дошла у Срем. Зашто је пак Ђорђе седео за све време живота деспота Вука у Фурланској, ваља да ће се објаснити тиме, што му је аристократски понос средњовековног властелина јако био увређен поступком краљевим, што је деспотску власт пре добио Змај-деспот Вук, а није отац њихов, који је на то имао преча права. Кад је умро деспот, наступиле су прилике за измирење. Краљ Матија је у то

рош Београд АБр. 4947, 4895, 4911 и 5022, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да је Сава Антонијевић проф. доброг владања и доброг имовног стања; да су му непознати Тодор Јовановић бив. јорганџија, Јаков Витошевић чиновник и Ђура Барић зидар.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којим се траже уверења о сиротном стању и породичном односу.

По прочитању тих молби СБр. 14026 АБр. 5033, 5052, 5047, 4981, 5063, 5045, 5044, 4915, 4950, 4964, 4982, 5032, 5004, 5005, 4991, 4990, 4980, 5053, 5054, 5062, 5046, 4965, 4963, 5051, 5050, 5048, 5049, 5079, 5097, 5096, 5095, 5105, 5106, 5113, 5118, одбор је изјавио мишљење, да се М. С. Ђурковићу може дати тражено уверење; да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Војислава Симоновића философа, Милисав М. Дедовића ћака, Данице Антонијевић учен., Новака Грујића ћака, Мэрка Ђурашковића правника, Милице Арсенијевић удове, Јелене Достићке удове, Анастасије Анђелковић учен. Маце Докић удове, Лепосаве Глигоријевић учен., Милана Грујића филол., Милоша Лукића ћака, Анке Драшковић удове, Живке Младеновић ученице, Станисаве Павловић удове, Зорке Мургуловић ученице, Драгољуба К. Николића ученика, Живојина К. Николића ученика, Огњана Кузмановића технич., Божидара Јанковића ћака, Марије Симићеве ученице, Милице Богдановићеве ученице, Софије Бранковић оvd., Миливоја Павловића великошколца, Љубомира Антонијевића ћака, Јована Антонијевића ћака, Радосава М. Бацковића ћака, Живојина С. Миленковића ћака, Цана Јовановић удова, Љубомира Станисављевића ћака, Лепосаве Решићеве ученице, Босиљке Антоновић ученице, Радмиле Д. Ђорђевић и Јелице Ђорђевић ученица, Данице Спасићеве ученице; па тек онда да им изда тражена уверења.

IV.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 31. Августа 1893 год АБр. 5024 решио, да од 1. Септембра ове год. буде цена лебу осамнајест пара динареки по килограму, а да се продаје леб по вароши

по двадесет пара у тежини од хиљаду сто два наест грама.

Одбор је примио к знању ово саопштење.

V.

На молбу школског одбора за дунавски крај АБр. 4949, одбор је решио, да на место Јакова Мевораха и Марка Велизарића, буду од сада чланови школског одбора за дунавски крај Соломон Азријел и Ђорђе Димитријевић.

VI.

Одборник г. Раденко Драговић пита, ко је и зашто допустио, да приватна лица саграде привремену грађевину пред винарским магацином те смета саобраћају са винарским магацином а и није по новој регулационој лицији.

Одборник г. Мата Јовановић пита ко је и зашто наредио да се пред општинским имањем код врачарске школе калдрмисе само једна стазица на ненивелисаном земљишту у место да се тамо сагради сталан тротоар, какав је за ту улицу прописан и какав је испред приватних имања саграђен.

По саслушању овога одбор је одлучио, да председник општине извиди обе ове ствари и поднесе одбору извештај у једној од првих седница.

VIII.

На захтев одборника г. Соломона Ј. Азријела председник износи одбору на решење понуду Периклеса Цикоса за грађење кеја и антрота у Београду.

Пошто се после дуже дебате приликом гласања, да ли да се ова понуда упути комисији на проучавање или не, — увидело, да услед одласка неких одборника из седнице није остао довољан број за решавање, то је одлучено, да се овај предмет остави за идућу седницу.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Концерат. Војна музика дунавске дивизије под управом свога капелника г. Јосифа Бродвпа приређује концерат на Калемегдану у Недељу 5. тек. мес. у своју корист.

На овом концерту свираће војна музи-

доба био у завади са царем ридрФихом.⁽¹⁾ Без сумње, да је Матија знао за ове потомке Бранковића, и да њима по породичном праву припада престо деспотски. Али они су били у рукама цара Фридриха, и он их је могао противу њега употребити као навек моћно оружје. Знао је њихову вредност и Фридрих, кад се онолико заузима за удабу Маријину. Ну и браћа Бранковићи гледали су сада и на своје интересе; мерили су околности, од кога владара могу веће користи за се извући. И на понуду Матијину, да се преселе у Угарску, приме деспотство над Србима, нису се дуго устезали, знајући моћност његову. Преговори су зацело вођени преко зиме 1485—1486. г. и свршени су повољно по обе стране. Цару Фридриху наравно то није било мило, ма да Максимов животописец облачи растањак њихов пријатељском одећом: „Угрски краљ о њем и брате его Иоанне слишав посилает к кесару послати их к њему и тако с истију отаушчени бише.“ Већ по Ускреу, г. 1486. синови Стефанови Ђорђе и Јован са матером Ангелином били су у Угарској, код краља Матије. Плод њиховог првог састанка био је: *постављење*

Ђорђа за десиота сриског. Истина, ми немамо засебне дипломе краљеве о томе чину његовом, али имамо једно његово заложно писмо, по коме је он дао *Беркасово* у залогу Ђорђу и Јовану, за 12'000 дуката, које су му они позајмили; и из тога писма види се, да је било и неког ранијег Матијиног писма, којим је Ђорђа поставио за деспота. Почетак тога заложног писма гласи: „Nos Mathias Dei gratia rex Hungariae etc .memoriae commendamus tenore praesentiam: quod nos debitum, ut decet, respectum habentes ad integerrimam fidem et fidelitatem fidelium nostrorum illustris Georgii Despoti Rasciae ac magnifici Joanis fratris eiusdem, filiorum scilicet illustris quondam Stephani similiter despoti Rasciae, quam idem nobis et sacrae regni nostri Hungariae, coronae iureiurando promiserunt, et propter quod etiam ipsum Georgium despotum paterno principatus honore esse volumus adornatum, sperantes eum et consequenter fratrem suum fore paternae virtutis et ceterorum maiorum suorum imitatores nobis et regno nostro ac universae Christianitati eam fidem quam promiserunt servituros.“⁽¹⁾ Из речи: *propter quod etiam ip-*

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 66.

(2) Гласник срп. уч. др. књ. XI, стр. 127.

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 67.

(1) Pray: Annales, r. Hung. t. IV, p. 185

ка између осталих одабраних комада и омиљену композицију г. Чижекову. „Један дан из београдског гарнизонског живота,“ која већ три године није свирана.

Почетак концерта тачно у 4. часа по подне (почетак композиције „Један дан из београдског гарнизонског живота“ тачно у 5 и по часова по подне.)

Програм концерта добија се на каси. Улазна цена од особе 0.50 динара.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 21. до 28. Августа 1893. год. допутовало 1073 одиутовало 904. Од којих су:

а.) Пола: мушког 1001, женског 71.

б.) Вероисповести: православне 950, католичке и протестан. 88, мојсијевске 13, мухамеданске 12, свега 1073.

в.) Постојбина: Србија 864, Аустро-Угарска 100, Босна и Херцеговина 23, Црна Гора 12, Грчка 14, Турска 24, Бугарска 7, Румунија 4, Русија 5, Германија 1, Франц. 11, Италија 2, остале државе 6.

г.) Запимање путника: Тежаци и економи 63, Занатлије 47, Трговци 294, индустријалци 10, шпекуланти и предузимачи 22, Гостиничари 15, Интелигенција (војска) 28, ђаци 128, раденици и помоћници 86, Пиљари и бозације 11 надничари и слуге 237.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 26. Августа 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског, држаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана у Фишекцијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, — за давање под закуп 16 плацева у бари венецији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта „стари сењак“.

IV. На дан 28. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп земљишта општинског до бив. ботаничке баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп општинског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 12 плацева на великом тргу за свињске месарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп 7. плацева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7 Октобра од 8—12 пре подне, — за давање под закуп 12 општинских дућана на зеленом венцу за месарнице говеђе и свињске и пиљарнице.

IX. На дан 12. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе од акциза на пиће.

X. На дан 15. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права тудања кафе — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп права наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп

меса од бобичавих свиња, које се које на општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, ковачко-коларски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке возова општинских, сарачко-тапетарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп подкивања коња пожарне чете и волова рабац. општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп оправке рабац. општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12 сах. пре подне, — за давање под закуп плаца општинског више чесме „књагиње Љубице“.

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5 сах. по подне, — за давање под закуп чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сваког радног дана видети у канцеларији рачуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених права узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира, пошто положи прописану кауцију.

СБр. 12.755 — Из канцеларије суда опш. града Београда, 14. Августа 1893 год. у Београду.

sum Georgium despotem paterno principatus honore esse adornatum volumus“ — које узете у садашњем времену — види се она горња нажа поставка: кад је Ђорђе произведен за деспота, и кад су браћа положила заклетву верности краљу. Том приликом краљ је Ђорђа и Јована увео и у ред мађарске властеле, и подарио им добра Змај-деспота Вука, која су по феудном праву њему припала, пошто је Вук умро без мушких наследника. То се види из даљег текста истог заложног писма: „Inter alias igitur donatione et remunerationes, quibus eisdem praevenimus, nobis que et regno obligavimus castrum Berekszö vocatum in comitatu de Valko habitum (изгледа да им даје по феудном праву, а не у залогу!) quod alias fidelis nostres illustris quondam Vok consimiliter Despotus ex nostra donatione et inscriptione tenuit et possedit, sed per mortem et defectum seminis eiusdem rursus ad Ma N. extitit devolutum simul cum omnibus oppidis, villis etc. memoratis Georgio Despoto et Joani fratri eiusdem ipsorumque haeredibus ac posteritatibus universis pro 12000 florenorum auri duximus inscribendum ... etc.“ Тако је тек у пролеће г. 1486. обновљен српски деспотски престо, који је догле, од 16. Априла 1485., био упражњен.

Деспот Ђорђе утврди своју столицу у Купинову, и одатле „храброваше на агарјане“ заједно са братом. Ђорђе и ако је сам добио од краља деспотску титулу, ипак је своју власт делио из части са братом Јованом и матером Ангелином, која је већ давна носила таку титулу свога мужа. Док је год он деспотовао, увек се уза њ' спомињу и млађи му брат и мати. То се види из неколико њихових писама и повеља појединим манастирима, очуваним и до данас. Тако су 3. Новембра 1459. г. дали неко завештање манастиру св. Павла.⁽¹⁾ На крају тога писма стоји: „Писа се сија књига в граде Купињном потруждена же и сетавлјена Георгием десиотом подисано Иоаном десиотом, благовољениом десиотице Ангелине.“ А мало ниже: „В Христа Бога благочетиви и христорљубиви госпога десиотица Ангелина и десиот Георгие и десиот Иоан.“ Из другог пак писма од г. 1496. којим се даје Хилендару манастиру неки прилог, види се само потпис два брата, без матере, што даје права нагађати, да је деспотици Ангелини само из почасту уступљено место при потпису на повељама, али да се није много пачала

у државне послове српске деспотовине. С тога је и чудна она претпоставка неких наших историка, који тврде, да је после смрти Змај-деспота Вука, дошла на престо најпре удовица Ангелина, а тек тек по њеној смрти, најстарији њен син Ђорђе.⁽¹⁾ —

Изложив у кратком прегледу стање по смрти Змај-деспота Вука, да наставимо историју борбе с Турцима, под новим деспотом.

После оних славних победа Матијиних под царем Фридрихом, наступили су срећнији дани за угарску краљевину, а у исто доба и за онај јадни српски народ у њој. Јер Срби, добив опет новог деспота у лицу потомка Бранковића, могаху се бар у први мах надати достојном заменику Змај-деспота Вука. С турске стране били су у то доба мирни, јер тада беше стање турске царевине врло ровито. Троти Бајазит бораше се о престо са, истина доста меланхоличним, али много вреднијим и способнијим братом својим Ђемом. А такво стање даваше краљу Матији највеће гаранције за мир с турске стране, те се и он могао мирно предати размисљању: како да своме сину осигура

(1) Види у Стојачковића А.: „Черт“ илд. стр. 10—11 Picot Е. (Павловића Ст.): Срби у Угар. I. стр. 45; Рајика Ј.: Петор. Србов, илд. св. III. стр. 323. и др.

(1) Mikloschich Fi, Dr.: Monumenta serbica, стр. 539.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држав 8. Јуна 1839 год.

(ПО СТЕНОГР. БЕЛЕНКАМА)

Председник — Изволте чути записник прошлог састанка. (Секретар прочита.) Има ли ко да примети шта на записник? (Нема).

Председник — На реду је да се сврши са оним питањем које је раније у одбору претресано о изменама неким у електричном осветлењу.

Вама је познато, да је још у седници од 3 Маја т. г. изнесено пред обор мишљење надзорне комисије за електрично осветлење о томе: да се извесан број лампа сијалица замени већим т. з. в. пламеним лампама. Према понуди друштвеној, да би ту замену најповољније и најјефтиније сад извршили ствар је упућена надзорној комисији за електрично осветлење, те да утврди какве би измене требало учинити и да каже колико би то више стало преко одређене цифре. Надзорна комисија примила је тај предлог и нашла, да је за општину корисна та замена, оценила је шта се има заменити и вредност те замене. Да би могли да добијете опширнија обавештања шта је комисија закључила, ја молим г. Ђоку Станојевића да вам о томе реферирше.

Ђока Станојевић — Ви се сећате, господо, да сте пре неког времена у начелу усвојили ту замену и да сте ставили у дужност комисији да изради прерачун колико друштво треба да утроши на израду тих послова, јер се у члану 19 каже: (чита члан уговора).

На првом месту треба прорачунати, колики је трошак око замене ових лампа сијалица са пламеним лампама. И тај се трошак може платити на два начина. Или ће се платити готовим новцем, или ће се претворити у годишњину ако друштво на то пристаје.

Количина енергије израчуната је у ват — сатима и према њима ми смо нашли да се у место 600 сијалица може добити 130 плам лампи, и то 118 од по 650 свећа а 12 од по 500 свећа. (Тачан рачун показује да је цифра у ват-сатима за нове лампе мало већа.) Али се може узети да би количина енергије нових лампи била иста и утрошило би се електрицитета колико би се утрошило на лампе сијалице од по 16 свећа.

Сад долази други рачун по коме треба одредити и трошак око замене. Тај трошак има на

овај начин да се прорачуна. Пре свега треба израчунати количину бакра који је употребљен за 600 лампи сијалица. Садање жиче преносе струју од 600 амперсати и за нов пројект њих треба повећати са 150, дакле да буде на 750 амперсати. Кад се зна колико сада има бакра и кад се узме цена бакра по три динара, онда излази да треба да се утроши за ту већу количину бакра 19.500 дин. Даље за нове лампе треба набавити нове стубове који морају бити од ливеног гвожђа, и према ценама за које смо раније дознали излази да један ливени стуб од 8½ м. висине са намештањем кошта око 300 динара. Значи да за 130 таквих стубова треба да се плати 39.000 дин. за тим треба споменути и радну снагу око замене која ће у најмању руку коштати око 5000 динара. Најзад у место 600 сијалица од по 2 до 2½ динара треба наместити 130 пламених лампа од по 250 дин. што чини новог издатака на лампе око 32.500 дин.

Нећу да узмем у рачун то, што друштво тражи извесан проценат на изгубљени материјал, по само цифру коју треба утрошити за нову инсталацију и материјал, а то је цифра од 96 хиљада динара. То је капитал који они морају утрошити сад кад буду чинили ову замену. Сад ви на тај капитал одредите какав хоће интерес а ми смо га узели 5%. Сем тога треба имати у виду и амортизацију за лампе које трају највише 3, 4.—5 година. Дакле кад се узме тако јака амортизација онда сем оних 5% треба да дођу још 4—5% амортизације, дакле око 8000 динара годишње. То је као што рекох капитал који треба да се утроши, а сад долази разлика у издржању обе врсте лампи. Сијалице лампе намештене су једном и не мењају се а у другим лампама треба мењати угљенове сваких 24 сата. Израчунато је да на сат изгори 7 см. угљена, а то износи 140 мет. за сваку лампу годишње.

Метар угљена кошта 0.80—0.90 дин и кад се цифра од 180 мет. помножи са 0.80 динара онда износи 112 дин за сваку лампу годишње, и кад се та цифра од 112 помножи са 130 лампи онда целокупна цифра износи око 15.600 дин. да кошта само трошење угљена. Лампа сијалица не тражи никакву радну око себе осим ако се кад разбије или на какав други начин поквари. Међу тим око ових великих лампи треба да врши човек који разуме ствар, а то лице мора да се плати најмање са 150 дин. месечно.

да га пече уз ватру. Кад се овај устезао, Јакшић га је тукао тако, да му је свих 32 зуба избио из главе. С тога му се Гази-Мустафа за све то на овај начин осветио.

Губитак Јакшића могли су само Срби оценити, којима је он поред Змај-деспота Вука био оличени представник српске идеје и српског витештва. Тај случај узбуни оба двора, и цариградски и будимски. Чим је чуо Бајазит за смрт краљевог посланика, а још и српског војводе, знајући, како му се сада могу зато Хришћани љуто осветити, одмах идуће 1488. г. посла посланика краљу Матији, да му се извини за такву случајност, којој он, без сумње, није ни мало био рад. Краљ се наравно задовољи само тим! Али ни сам није дуго уживао плодове овога мира. Уморен дуготрајним ратовима са Чесима, Турцима, Аустријанцима, Пољацима, а и са незадовољницима у својој краљевини, најзад испусти и он душу своју 16. Априла 1490. г. у својој новој престоници — Бечу. Српски Шајкаши одали су 11. Априла своје краљу и последњу пошту, пренесавши његово тело из Беча у Будим.

Срби су морали искрено оплакивати смрт Матијину. Јер и ако им ни он не

Један такав човек да најбрже ради те послове мора утрошити 15—20 минута за једну лампу дневно. То значи да се на дан може свршити 30—35 лампи. Према томе за 130 лампи требало би најмање четири човека да раде, а то даље значи кад сваки од њих има месечно по 150 д. да они укупно чине месечно издатак од 600 д. дакле за 12 месеци 7200 динара. Од те суме има да се одбије извесна сума. Једна лампа сијалица горе 800 сати и они морају три пута у години, да је мењају 600 лампи, да се измени три пута преко године чини 1800 и кад се узме, да једна лампа кошта око 2 дин., 3600 динара, Кад се дакле узме у рачун 8000 дин. годишњег интереса 15600 дин. трошење угљена и 7200 д. послуге онда годишњи издатак друштвени износ око 30.000 динара. Од те суме ваља одбити горе поменути 3600 дин. па се добија да издржање нових лампи износи преко 26.000 динара годишње. Та се сума може свести било од капитала, било од издржања за 2 или 3000 дин., али испод 23.000 дин., не може се никако сити. Кад смо ми у комисији видели тај рачун, ми смо нашли за добро да отпочнемо, да се потађамо са друштвом ђутуре. Па имајући на уму стање у коме се друштво налази, ми смо већали о овој ствари и по дужем саветовању нашли, да ово што предложено може да се прими и да би то било корисно за општину. Комисија је нашла за добро да ослободи друштво обвезе члана 41 уговора, а да му рачуна годишњину од 5000 д. На такво мишљење друштво није пристало и ја вас молим да ми дозволите да вам прочитам акт, којим оно одговара да не може да пристаје на учињене услове од стране комисије. Сад остаје да одбор ово проучи и да донесе своју одлуку како за сходно налази.

(Чита одговор, а г. Клепетановић услове чл. 41 уговора).

Дозволте сад, господо да вам објасним овај удео — партиципацију општине у добити друштвеној. Добит друштвена па и део дебити општине зависе од одзива публике који може једне године бити бољи а друге гори, а то значи да се и општина излаже свима променама у добитку. Али узмемо, да се за две или пет година удвоји издржање електричне енергије у том случају општина би имала 16.000 динара. Али у том случају да општина дође до 16.000 динара, она мора држати једнога чиновника, који ће да води контролу над друштвом. Тај

гура престо. Бајазит се трудио, да са свима Хришћанима живи у љубави, нарочито са Матијом, кога се збиља највише бојао, да не помогне његовом брату, преотети му — Бајазиту — султански престо; с тога је врло радосно примио посланство Матијино г. 1487. за уговарање о продужењу мира. Вођ тог посланства био је српски војвода Дмитар Јакшић, коме краљ нареди, поред званичне му дужности, да се извести добро о стању турске царевине, и о сиријском рату (*des Sirischen Krieges Nachrichthen einzuziehen*). Јакшић је у то доба био нешто слаб, и пошто се мало опорави отпутова у Цариград. Бајазит га лепо прими, обдари га једним врло скупоценим кафтаном, и другим разним поклонима па га отпусти. Али кад је Јакшић у повратку своје, био близу Смедерева, мучки га убије његов пратилац *Гази-Мустафа-паша*.⁽¹⁾ Узрок тога убијства била је лична мржња Мустафина на Јакшића. Једном је, веле, Јакшић у боју победио тога истог Гази-Мустафу, па га с братом му и заробио. Затим му брата погубио, натакао на ражањ, и натерао Мустафу

беше потпуно испунио сва дата им обећања, ипак то беше први и последњи краљ мађарски, који имађаше према српском роду неке искрене симпатије. Не само због тога, већ и политичке прилике, које насташе у Угарској одмах по смрти његовој, даваху повода Србима, да наричу за прераном смрћу Матијином, која је и ускорила поновљење турских пљачкашких напада на хришћанске земље.

Сад настаје у Угарској борба око престола. Већина магната са краљицом на челу, нису хтели признати за краља Матијиног сина Јована Корвина већ доведоше на престо слабомоћнога краља пољског Владислава Јагелоновића, који не беше способен држати своје краљевство. Мањина магната хтела је опет Корвиновића, те се тако изроди унутарња борба, која из почетка занесе и Србе, те се поделише у непријатељске таборе. Деспот Ђорђ и Јован најпре су били уз Јована Корвина, а кнез Павле постаде одмах најревновији Владисављев присталица.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

(1) Engel v.H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. odeck Gesch. v. Servien, S. 449. — Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 635.

чинивник мора бити електро-техничар и он би се морао платити око 4000 динара, јер он мора да прати развиће саме ствари те да може рећи да општина може имати 5 или 20% процената у добити. То значи да општина од 16000 што би у повољнијем случају могла добити мора да изда 4000 и да јој дакле остане само 12000. Осим тога развића рада мора бити бележено од самога почетка; мора се чинити трошак и ако се још никакве добити нема. Ми дакле хоћемо да са користимо тим чланом од кога немамо, нити ћемо за дуже време имати какве хасне и хоћемо, да га друштву продамо. Ми му ценимо годишњу вредност 16000 динара и хоћемо да га по то продамо. Ми га продајемо дакле пре, него што је се и један грађанин уплатио и пре него што смо видели, колико ће лампи бити годишње употребљено. Ово је у осталом прилика, да ми тај члан што скупле друштву продамо и ми га продајемо за 16000 дин. Ако се одреди годишњина 5000 дин. а остане на цифри од 23000 динара, онда значи, да ми друштву продајемо то наше право за 18000 дин., а то је повољна цена. То је разлог, који је руководио комисију да пристане на укинуће чл. 41.

Ми смо од друштва тражили одговор на извешће комисијско, а друштво је одговорило, да не пристаје. Да вам прочитам цело писмо друштвено. (Вита) а ево какав је комисијски извешта. (Чита).

Ето такво је стање ствари и ви сад имате да решите пристајете ли за једно или друго?

Др. Марко Лeko. — Да ли су већ намештене те сијалице

Бока Станојевић. — Нису намештене због ових преговора, а они их могу форсираним радом намештити до остављеног рока

Др. Марко Лeko. — Ја сам ово запитао с тога, што ми по уговору а према члану 17 имамо права да пламене лампе замењујемо сијалицама па мислим да истим правом можемо тражити измену сијалица пламеним лампама. Пошто сијалице као што смо сад чули нису још намештене, онда тим чланом уговора можемо се користити па да нас ова замена ништа не кошта

Бока Станојевић. — Кад бисмо се користили чл. 19 ми би били у штети, јер би добили за 7 8 сијалица 1 пламену лампу, а овако добијемо на 4, 5 једну. Дакле ми не смемо да се користимо овим чланом, јер он за нас не би био повољан.

Никола Вулковић. — Ја из искуства знам да когод је са општином имао посла, да је гледао, да је увек колико толико очерупа, То је историја рада у свим општинама па и код нас. И ако нисам посвећен у ове ствари, и ако не знам, да ли су боље сијалице или пламене лампе, ја ипак налазим, да ово друштво иде на то, да још нешто очерупа од општине. И кад се то очевидно види онда шта ће остали свет казати за овакв рад. Назваће нас, да смо ортаци с друштвом, да смо продали општину, кад још нисмо ништа установили а мењамо и подижемо неке услове у концесији. Ја мислим, да за Београд, који је толико година живео у мраку, да је ово осветлење које је уговорено и више него довољно и да не треба сад да мењамо друго у толико више што електрична наука има сваки дан неке нове проналаске, те не би требали да се трудимо и дангубимо око нечега што је добро и што се може доцније заменити нечим много бољим, него што би ми хтели.

(ВАСТАВИЋЕ ОБ)

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димњичарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-20 д.
 б) За неузидан шпархерд . . . . . 0-20 д.
 в) За узидан " . . . . . 0-40 д.
 г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0-50 д.
 д) За чишћење димњака од два спрата . . . . . 0-20 д.
 ђ) За чишћење простог димњака . . . . . 0-10 д.
 е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0-10 д.
 ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0-20 д.
 з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0-75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра . . . . . 10— д.
 б) Од акова . . . . . 0-50 д.

III. Покретарина:

- а) Марка за пашче за годину дана . . . . . 3— д.
 б) Обнављање изгубљене марке стаје . . . . . 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу . . . . . 7— д.
 б) Гроб за одрасле . . . . . 12— д.
 в) Мала гробница . . . . . 55-52 д.
 г) Велика гробница III. реда . . . . . 998-39 д.
 д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099-32 д.
 е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684-57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња . . . . . 12-90 д.
 б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24-90 д.
 в) Мртвачка кола нова са два коња . . . . . 36-90 д.
 г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72-90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ТУБРЕТА

За квартове: Саваљски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0-25 д.
 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0-70 д.
 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1-50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0-20 д.
 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0-60 д.
 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Аугуста 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 22. Аугуста до 1. Септембра 1893. год.

КИЛО-ГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	ЦЕНА			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
3076	Арпаџица	12		11	
	Брашна кукурузна				
	" пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
25128	" црна "	60		30	
3790	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	" пране				
1331	Грожђа	80		70	
12897	Јабука	12		9	
415067	Јечма	940		880	
157	Кајмака	140		130	
	Кожа воловских				
33955	" јагњећих				
	" овчијих				
12682	Коре брезове	15		13	
	Крава				
109915	Креча	4		350	
9918	Кромпира	9		8	
529	Крупника	1250		12	
24122	Крушака	15		9	
111	Кудеље	60		55	
182380	Кукуруза	10		880	
	Купуса				
	Лоја нетопљеног				
	" топљеног				
	Лука аршлеме				
640	" бела	40		30	
6089	" црна	9		8	
43	Масла	140		130	
587	Маси	120			
92	Меда	100		98	
	Оваца				
207570	Овса	1150		1050	
	Ораја				
1356	Пасуља	20		13	
	Пекмеца				
	Просе				
984511	Пшенице	1120		10	
106761	Ражи	920		8	
	Рак. комов. (од лит.)				
	" " меке "				
9469	" шљив. љуте "	55		45	
42688	" " меке "	80		75	
	Свина дебелих				
	" средњих				
272730	Сена	5		4	
2190	Сира	80		60	
8020	Сламе	250		2	
	Сланине				
66	Сочива	20		18	
	Угљена дрвеног				
249760	" каменог	3		250	
288	Шипарке	20		18	
16546	Шљива сирових	10		8	
2386	" сувих о. год.	22		16	
20804	разна поврћа				
11989	разна воћа				
30000	Цемента				
10385	Коске				